

Merimetsoa koskevat Is-lain mukaiset poikkeusluvut V-S ELYn alueella

Tapio Aalto
tarkastaja

Poikkeusluvut

- Lupa poiketa lajin rauhoituksesta
- Hakemuksesta
- Hakemusta voi täydentää / pyydetään täydennystä, lausunnot, kuuleminen
- Hallintopäätöksiä (esittelijä ja ratkaisija)
- Valitusoikeus hallinto-oikeuteen (30 vrk + 7 pv tiedoksisaanti)
- Päätös yleistiedoksiantona (ilmoitustaulut, Virallinen lehti)

Poikkeuslupien edellytykset

- Merimetso on luonnonsuojelulailla rauhoitettu laji. Rauhoitussäännöksistä poikkeaminen (esim. ampuminen), pesien hävittäminen) voidaan sallia, mikäli
- 1) poikkeaminen ei ole ristiriidassa lintudirektiivin yleisten tavoitteiden kanssa,
- 2) ongelmalle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua
- 3) kyseessä on jokin lintudirektiivin 9 artiklan 1 kohdassa mainituista tilanteista (a-c) ja
- 4) poikkeuspäätös noudattaa artiklan 2 kohdassa mainittuja muotovaatimuksia.

Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaan poikkeus voidaan myöntää

- a) kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai lentoturvallisuuden turvaamiseksi,
  - - viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi tai
  - - kasviston ja eläimistön suojelemiseksi.
- b) tutkimus- ja opetustarkoituksessa, kannan lisäämis- ja uudelleenistutustarkoituksessa sekä tehdäkseen mahdolliseksi näitä varten tapahtuvan kasvatuksen;
- c) salliminen tiukasti valvotuissa oloissa ja valikoivasti tiettyjen lintujen pienien määrien pyydystämisen, hallussa pitämisen tai muuten asiallisen hyötykäytön.

Lupapäätökset VARELY osa I

- Vuosina 2005-2009 13 lupapäätöstä (3 hakemusta vahinkojen torjuntaan)
- Vuonna 2008 Turun hallinto-oikeuden päätös pysytti voimassa ELYn kielteisen päätöksen
- Vuonna 2010 18 lupapäätöstä, myönnettiin 14
- Vuonna 2011 13 lupapäätöstä, myönnettiin 12
- Turun hao kumosi v. 2011 ELYn myönteisen päätöksen

Hallinto-oikeuden päätökset v. 2011

- tapauskohtainen yksilöity vahingon kuvaus / dokumentointi
- tutkimustarkoituksessa tarkoitettu häirintä = selvä tutkimussuunnitelma ja perustelu ammuttavien lintujen määrälle
- Natura-vaikutukset kuvattu / arvioitu

Lupapäätökset VARELY osa II

- 2012: 9 lupapäätöstä, 4 lupaa (2 vahinko- ja 2 tutkimuslupaa)
- *3 kielteisestä päätöksestä valittiin > Turun hao pysytti
EL Yn päätökset voimassa*
- 2013: 4 lupapäätöstä, 3 lupaa (1 vahinko- ja 2 tutkimuslupaa)
- 2014: 6 lupapäätöstä, 6 lupaa (3 vahinko- ja 3 tutkimuslupaa)
- 2015: 5 päätöstä, 4 lupaa (vahinkolupia), vireillä 4

Lupapäätökset VARELY III

- Vuodesta 2010 alkaen tehty 55 lupapäätöstä, myönnetty 43 lupaa (78 %)
- (UUDELY 11/4 (36 %), EPOELY 5/4 (80 %), KASELY 1/1)
- VARELY: yhteensä 5 hallinto-oikeuden päätöstä, joista 4 on pysyttänyt ELYn päätökset voimassa (3 tuoreinta)
- 1 lupapäätös (Merikarvia) hallinto-oikeuden käsittelyssä

Ammutat linnut v. 2010-2014

- 2010: myönnetty 650 / ammuttu 109
- 2011: myönnetty 240 / ammuttu 96
- 2012: myönnetty 60 / ammuttu 0
- 2013 myönnetty 180 / ammuttu 13
- 2014: myönnetty 60 / ammuttu 25

Korvaukset

- Ympäristöministeriön päätöksen 19.12.1991/1626 mukaan avustusta rauhoitettujen harvinaisten eläinten tuottamien vahinkojen korvaamiseksi voidaan myöntää maa-, metsä- ja kalataloudelle ja rakennuksille aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi
- Korvaushakemuksia 4, myönnetty 3 (puustovahingot 2, kasvatuslammikko 1 (sis. muut lajit) yht. n. 2300 €.

Merimetsoluvat viranomaisen näkökulmasta I

- Tuomioistuinpäätökset otettava huomioon (mm. KHO:n päätös vuodelta 2014), komission ohjeistus 2013, ympäristöministeriön ohjekirje 2010
- *Perusteltu selvitys aiheutuvista haitoista: alueen kuuluminen ns. riskialueeseen ei ole riittävä peruste*
- *Vahinkojen todennäköisyys ja vakavuus: dokumentointi ja näyttö johdonmukaisesti ja perustellusti esitetty. Saalistilastot ja niiden muutokset: kuinka ja millä edellytyksin kuvaavat merimetsän olevan muutoksen syynä.*
- *Tutkimusnäkökulmasta myönnettävä lupa edellyttää konkreettisen yksiselitteisen suunnitelman, jossa myös esim. ammuttavien lintujen määrä on perusteltu*
- *Muun linnuston huomioon ottaminen (erityisesti Natura-alueilla tai niiden yhteydessä, yhteisvaikutukset !*

Merimetsoluvat viranomaisen näkökulmasta

II

- Lupia myönnetään vakavien vahinkojen estämiseksi: ei metsästyksen tai kannan sääntelyyn
- Suojelualueet otettava huomioon
- Tutkimustulokset vaikutuksista osin ristiriitaisia ja tulkinnallisia, vaikutukset vaihtelevat myös alueittain.
(vahingon arviointi voi perustua asiantuntijalausuntoon, mutta senkin on perustuttava asiapohjaiseen, tieteelliset kriteerit täyttävään päättelyyn ja argumentointiin)
- Ahveneen ja kuhaan arvioidut vaikutukset olleet keskeinen luvan myöntämisperuste

Merimetsoluvat viranomaisen näkökulmasta III

- Hakemukset usein puutteellisia ja saapuvat myöhään
- Hakemuksien alueet yhä laajempia ts. ”kaikkialla vaikutuksia”. Missä ne on arvioitava vakaviksi ja missä merimetsojen voi arvioida saavan / tarvitsevan lain tuoman rauhoituksen tarkoittaman suojan?
- Lupahakemuksissa kuvattujen toimenpiteiden vaikutus esitetyn vahingon estämiseen?
- Uudet koetut ongelmat, joiden ehkäisemiseksi laki ei anna suoraa mahdollisuutta myöntää poikkeuslupia (haju, maisema, virkistyskäyttöarvo jne.).

Merimetsoluvat viranomaisen näkökulmasta III

- Uutisoinnissa ja julkisessa keskustelussa paljon väärää tai ”oiottua” tietoa lupaviranomaisen näkökulmista, työkaluista ja päätöksistä: usein lähtökohtana vastakkainasettelu
- Poikkeusluvilla ei ratkaista kaikkia merimetsosta koettuja haittoja ja ongelmia
- Merimetsoon liittyvien ongelmien ratkaiseminen edellyttää ongelmien tunnistamista ja laajempaa työkalupakkaa!